

Crossover fiction and its target audience in translation

The article focuses on the influence of the target audience on the choice of translator's strategies in the situation of translation of crossover fiction. The research covers dual nature of the target reader and a possibility of the conflict of interest among the participants of the translation project. As an example the English-language text by Nil Gaiman are analyzed.

Keywords: *crossover fiction, target audience, crossover potential, situation of translation, translation project.*

УДК 811.111'06'373

Т. В. Гулей, канд. філол. наук, асист.
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ

НЕОУРБАНИЗАЦІЯ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

У статті розглядається віддзеркалення урбанізаційних процесів у XXI ст. на формуванні номінативних одиниць англійської мови. Також представлені принципи творення та фактори актуалізації досліджуваних лексичних новотворів. Виявлено вплив сучасних англійських назв міських реалій та явищ на зростання рейтингових показників міст англомовних країн.

Ключові слова: *вільна словосполука, вторинна автономна номінація, ідіоетнічний концепт, категорійні межі, концептуальна картина урбанізованого світу, прототип, словотворення, суперординативний рівень, суфіксоїд, урбанізація, урбанонім, урбанонімікон.*

Динамізм міського стилю життя, неспинне зростання потреб міського населення зумовлює необхідність у створенні відповідних реалій, що сприяють покращенню умов проживання в урбанізованому середовищі XXI ст. Назви міських об'єктів у своїй сукупності складають розгалужену систему, за допомогою якої формується вербалізований знаковий код просторової організації міст.

Урбанізаційні хвилі XXI ст. охоплюють все більшу кількість територій англомовних країн, залишаючи по собі низку технологічних інновацій, а відтак і англійських лексичних новотворів для їх позначення. Наприклад, запровадження різноманітних

видів пішохідних переходів у містах гарно ілюструє динамізм удосконалення міст. Так, у Великій Британії до 2007 року крім загальновідомого *zebra crossing*, особливою популярністю користувався жовто-чорний перехід *tiger crossing* для велосипедистів та пішохідів. Згодом, його перейменували на *toucan crossing* (*two can – both pedestrians and cyclists, cross together*). Особливим видом *toucan crossing* є *pegasus crossing*, призначений переважно для їзди на конях [19]. Назва *pelican crossing* походить від *pelican*, що є акронімом *pedestrian light controlled*. Назва *puffin crossing* – абрєвіатура від *pedestrian user-friendly intelligent crossing* [19]. Усе більшої популярності набувають креативні презентації пішохідних переходів у вигляді справжніх арт-об'єктів, як наприклад *Baltimore zebra crossing*, схеми дитячої гри "класики" чи змійки для одягу, яка ніби поєднує райони міста.

Технологічне впровадження *conveyor-belt transportation (escalator)*, що стало довгоочікуваним втіленням мрій з оптимізації пересування містами у ХХ ст., наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. також зазнало суттєвих удосконалень, що сприяло виникненню численних англійських новотворів – *moving walkway, movealator, travelator, horizontalator, walkalator, autowalk, movator*.

Оскільки такий винахід набув надзвичайної популярності через економію часу й фізичних ресурсів міських мешканців, то процес розширення категорійних меж номінативних одиниць для його позначення відбувся цілком закономірно. Так, на гірськоколичних курортах з'явилися *rope tows, magic carpets, carpet lifts, J-bar, T-bar lifts, platter lifts, aerial lifts, surface lifts, Poma lift* [16, 17]. У сучасній англійській мові *aerial lift* стало прототипом для *aerial tramway, aerial tram, cable car, gondola lift, ropeway conveyor, material ropeway, funitel* (франц. *funiculaire + telepherique*), *fixed grip chairlift, detachable chairlift* [11].

Переважну більшість англійських номінативних одиниць на позначення міських реалій, які утворюються в умовах сучасного технологічного прогресу та інформаційного буму, сформовано за правилами вторинної автономної номінації. Вторинні значення слів мають самостійну номінативну функцію і називають той або інший фрагмент об'єктивної дійсності, його ознаку або дію

автономно, на базі одного імені [3, с. 38]. Наприклад, *traffic lights, traffic lamp, parking camera, zebra crossing, tiger crossing, victualing house*. Також вільні словосполучки (*specialized vending, parking place, stop lights*), occasionальні компресиви (*stop-and-go lights, stop-and-eat house*), лексичні зрощення (*carpark, dishoom, driveway, gastrolounge, tastetrestaurant, roadhouse, teahouse, turnstile*) на позначення новітніх технологій у містах сприяють упорядкуванню знань у комплексні структури концептуальної картини урбанізованого світу.

Урбанізація ХХІ ст. знайшла своє виявлення також і в англійських назвах оновлених міських територій та споруд. Так, оригінальність номінації на позначення кварталу, а згодом і концепції квартир, *streets in the sky*, – словосполучка, яку використовують лише в контексті британської архітектури, – '*social housing characterised by broad aerial walkways in long concrete blocks*' [8, 12]. Такі назви досить поширені та посідають одне з культуротворчих місць в англійському урбаноніміконі, наприклад *Trellick Tower, Balfron Tower, Robin Hood Gardens, Keeling House* в Лондоні, *Hunslet Grange* в Лідсі. Через багаторівневість неповторної архітектурної композиції квартал називають *Street Phases I and II*, адже складається враження, що коридори будівель утворюють своєрідну мережу вулиць.

Появу яскравого асоціативного ряду зумовлює також урбанонім *Hollywood*, який, унаслідок появи великої кількості похідних когнітивних елементів, сформував власний суперординативний рівень [7, с. 493-494]. Номінативну одиницю *Hollywood*, яка походить від американського слова на позначення багатих запасів Тойона чи "каліфорнійського падуба", часто використовують як метонімію для позначення Американської кіноіндустрії, завдяки її славі та культурній ідентичності як історичного центру кіностудій і кінозірок [9, с. 843; 13]. Проте сучасну територію *Hollywood* названо таким чином після того, як дружина Гобарта Уїтлі відвідала однойменну ферму Г. Г. Уїлкокса в поселенні Святий Каньйон (сучасна назва – *Lake Hollywood*) в 1887 році, краса якої залишила незабутнє враження в серці жінки [13].

Оскільки Голівуд – це найбільший центр світового кінематографу, то за принципом часткової лексико-семантичної аналогії ви-
найдено багато лексичних новотворів. До того ж форманта '-wood'
набуває ознак суфіксоїда, що реалізується в наведених нижче но-
мінативних утвореннях сучасного англійського урбанонімікону:

1) безпосередньої семантики – називають кіностудії: *Hollywood North* (film and television production in Canada), *Mollywood* (the Mormon film industry in the United States), *Pinewood* (Buckinghamshire, England), *Valleywood* (the Dragon International film studio complex in Wales), *British Hollywood* або *Bogemwood* (a town in England), *Pallywood* (alleged anti-Israeli media manipulation), *Wellywood* (Wellington, New Zealand) [13];

2) комплементарної семантики – *Dollywood* (an amusement park owned by Dolly Parton; an alternative spelling for Dhaliwood), *"FC Hollywood"* (a nickname for FC Bayern Munich), *"Mollywood"* (jokingly the Hollywood Sign-inspired town in New Zealand), *Winywood* (fantastic districts of a fictitious town Los-Santos in the game "GTA: San Andreas") [13].

В однойменному бестселері Жаклін Сюзан *Hollywood* називають "долиною ляльок" або "ляльковим світом" ("*Valley of the Dolls*"), адже на території зосередилась велика кількість визначних пам'яток, які, крім оригінального екстер'єру, відомі світові також цікавими назвами, наприклад *Dolby Theatre (Kodak Theater)*, *Palace Theatre*, *Capitol Records*, *the Hollywood Walk of Fame*, *La Brea Gateway*, *Glen-Holly Hotel*, *Roosevelt Hotel* тощо. Багатокомпонентна номінативна одиниця *the Hollywood Walk of Fame* побачила світ у середині ХХ ст. і відразу стала символом зіркового життя, адже, як зазначав автор номінації Е. М. Стюарт, реалію створено заради високої мети – "*to maintain the glory of a community whose name means glamour and excitement in the four corners of the world.*"

З тих часів англійська словосполука '*walks of fame*' набула великої значущості, та за принципом авторитетності почала входити до складу багатьох неологізмів не лише сфери кіноіндустрії, а й шоубізнесу, наприклад в США – *Aerospace Walk of Honor*, *America's Walk of Honor*, *Anaheim Walk of Stars*, *Canada's*

Walk of Fame, Gennett Walk of Fame; в Канаді – *Sault Ste Marie Walk of Fame*; у Великій Британії – *Birmingham Walk of Stars, Dog Walk of Fame*; в Австралії – *Australian of the Year Walk, Jubilee 150 Walkway*, у Новій Зеландії – *2012 Surfing Walk of Fame, Racing Walk of Fame* [15, 18].

Концептуальний кластер *hollywood* нещодавно поповнився структурними елементами на позначення нових "форм слави". Тож окрім відомих нам *walks of fame*, існують також *halls of fame* та *walls of fame*, які за формою проведення заходів, можуть бути національними, державними, місцевими та приватними, а також, за тематикою організації подій. – музичними (*Dance Music Hall of Fame, Blues Hall of Fame, Songwriters Hall of Fame, Vocal Group Hall of Fame, Hit Parade Hall of Fame*), спортивними (*National Soccer Hall of Fame, FIBA Hall of Fame, New Zealand Trotting Hall of Fame, Wisconsin Hockey Hall of Fame*), авіаційними (*Astronaut Hall of Fame, National Aviation Hall of Fame, International Space Hall of Fame*), шоу-бізнесовими й театральними (*American Theatre Hall of Fame, Black Filmmakers Hall of Fame, Mascot Hall of Fame*), інженерно-технологічними (*Robot Hall of Fame*) [18].

Не лише започаткування, а й реконструкція урбанізованих територій часто спричинює переосмислення їх назв. Наприклад, унаслідок плану реставрації провідних районів Нью-Йорку у 2003 році, *Koreatown* в Манхетені отримало своєрідний нікнейм зі збереженням семантичного наповнення – *K-Town* [14]. У лексиконі сучасного жителя Лос-Анджелесу одиницю *Koreatown* представлено сполученням прикметника та утвореного лексичним зрощенням іменника, *corporate boomtown* [8]. Оскільки внаслідок реконструкції територія стала відповідати переважно потребам середнього класу, що створило велику різницю між представниками вищого класу корейських резидентів та менше привілейованими латино-американськими й корейськими об'єднаннями, то сучасні медіа називають *Koreatown* "*24-hour entertainment enclave*" ("цілодобовий анклав розваг") через масову появу нових висококласових закладів продовольчої, оздоровчої та дозвільної спеціалізацій.

Популярність орієнтальних течій на урбанізованих територіях Північної Америки спричинила також утворення ідіотетнічного концепту *China*. В американському *Chinatown* розташовані не лише звичні для туристів заклади типу *mixed-use residences* та *trinket shops*, а й місця, назви та зовнішній вигляд яких дає змогу відвідувачам відчутти справжню китайську атмосферу [10]. Так, центр району має сучасну назву *New Chinatown*, яка прийшла на заміну офіційній *Chinatown Central Plaza* [5] саме задля створення ефекту так званої "штучної внутрішньої дзеркальності", який досягають використанням уже раніше наявного топоніма *china* через вторинну номінацію з додаванням комплементарних лексичних формантів: спочатку – типу *town*, що створює враження адміністративної одиниці, а потім – *new*, що зумовлює асоціацію новітності, а відтак і підпорядкування меншої за масштабом території *New Chinatown* більшій *Chinatown*.

Численні лексичні новотвори, що віддзеркалюють сучасні зміни в містах, свідчать про масштабність урбаністичних перетворень у ХХІ столітті, про впровадження нових технологій, спрямованих на підвищення комфорту, безпеки мешканців, що в цілому сприяє покращенню іміджу міста, зростанню його популярності й рейтингових показників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Белова А. Д. Номинативные процессы в современном английском языке как отражение эволюционного и инновационного развития объектов / Алла Дмитриевна Белова // Лінгвістика ХХІ століття: нові дослідження і перспективи. – К., 2011. – С. 91–100.
2. Болдырев Н. Н. Категоризация событий и специфика национального сознания / Н. Н. Болдырев // Язык и национальное сознание. – Воронеж, 1998. – С. 29–30.
3. Телия В. Н. Коннотативный аспект семантики номинативных единиц / Вероника Николаевна Телия. – М. : Наука, 1986. – 143 с.
4. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация / Светлана Григорьевна Тер-Минасова. – М. : Слово, 2000. – 624 с.
5. Longman Dictionary of English Language and Culture. – 3rd ed. – Harlow: Pearson Education Limited, 2002. – 1592 p.
6. Rosch E. Cognitive Representations of Semantic Categories / E. Rosch // Journal of Experimental Psychology : General, 1975. – Vol. 104(3). – P. 192–233.

7. Structural Bases of Typicality Effects / E. Rosch, C. Simpson, R. S. Miller // Journal of Experimental Psychology: Human Perception and Performance. – American Psychological Association, 1976. – Vol. 2. – P. 491–502.
8. The Oxford Dictionary of English Etymology / [ed. by C. T. Onions, Robert W. Burchfield, G. W. S. Friedrichsen]. – NY : Oxford University Press. – 1966. – 1042 p.
9. Webster's New World Dictionary of the American language / [ed. by David B. Guralnik]. – 2nd college ed. – NY : Prentice Hall Press. – 1986. – 1692 p.
10. Need-to-Know People, Places and Dishes in LA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://blog.zagat.com/2013/07/las-summer-hot-list-10-people-places.html> 337
11. Aerial lift [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/Aerial_lift
12. BBC Radio about The I Love You Bridge [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bbc.co.uk/radio/player/b01302s4>
13. Hollywood [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://en.wikipedia.org/wiki/Hollywood>
14. Koreatown [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://en.wikipedia.org/wiki/Koreatown#Canada>
15. Racing NSW [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.racingsw.com.au/default.aspx?s=home>
16. Ski lift [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://en.wikipedia.org/wiki/Magic_carpet_\(ski_lift\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Magic_carpet_(ski_lift))
17. Surface lifts [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/Surface_lifts
18. Walks of fame [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_halls_and_walks_of_fame#Walks_of_fame
19. Zebra crossing [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/Zebra_crossing

Стаття надійшла до редакції 27.04.15

Т. В. Гулей, канд. філол. наук, асист.
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, г. Київ

Неоурбанизация в современном английском языке

В статье рассматривается влияние урбанизационных процессов в XXI ст. на формирование номинативных единиц в английском языке. Также представлены принципы словообразования и факторы актуализации исследованных лексических новообразований. Определено влияние современных английских наименований городских реалий и явлений на рост рейтингов городов англоязычных стран.

Ключевые слова: свободное словосочетание, вторичная автономная номинация, идиоэтнический концепт, категориальные границы, концептуальная картина урбанизированного мира, прототип, словообразование, суперординативный уровень, суффиксoid, урбанизация, урбаноним, урбанонимикон.

T. Gulei, Cand. Phil. Sci., Assistant Prof.
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

Neo-urbanization in modern English

The article deals with the problem of urban names' formation in English in the issue of urbanization and technological breakthrough in cities in the 21st century. The attention is also focused on the principles of nomination of compounds and their embodiment in English. The influence of the modern English names of city innovations on the city ranking is analyzed.

Keywords: *categoric boundary, idioethnic concept, prototype, secondary nomination, suffixoid, supeordinative level, the conceptual picture of the urbanized world, urban name, urbanization, word-formation.*

УДК 807.415.1.

Н. В. Давиденко, асп.
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВА ТЕРМІНОЛОГІЯ ЛАТИНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ У ТВОРАХ УКРАЇНСЬКИХ АВТОРІВ

Стаття присвячена дослідженню рідковживаних соціально-правових термінів латинського походження у творах українських авторів. Матеріалом для історичного та лінгвістичного аналізу соціально-правової термінології стали прозові твори І. Франка. Результати здійсненої роботи можуть стати у нагоді для вирішення цілої низки питань з унормування, кодифікації та подальшого дослідження юридичної, зокрема соціально-правової термінології латинського походження.

Ключові слова: *мовна свідомість, адміністративні терміни, акцептація, словотвір.*

Дослідження, необхідні для вирішення мовно-теоретичних проблем у галузі термінології є досить актуальними, адже у вирі історичних змін та пошуку нових правових форм питання точності, розробленості юридичної термінології постає з новою гостротою. Одним із пріоритетних напрямків дослідження юридичної, зокрема соціально-правової термінології, є аналіз у діахро-